

29.3.2021

Tiedonhallintamallien esittelytilaisuus 24.3.2021
Kooste tilaisuudessa esitetyistä kysymyksistä ja vastauksista.

Yleiset kysymykset:

Kenen vastuulle kuuluu tiedonhallintakartan laatiminen?

- Tiedonhallintakartan tietojen kerääminen kuuluu ministeriöille oman hallinnonalansa osalta. Valtiovarainministeriö huolehtii tiedonhallintakartan ylläpidosta ja ministeriöillä on vastuu siitä että sen tiedot ovat ajantasaiset oman hallinnonalansa osalta.

Tallennetaanko tilaisuus jälkikäteen katsottavaksi?

- Tilaisuutta ei tallennettu
  - Vapaamuotoisen keskustelun mahdollistaminen, kaikki eivät halua esittää kommentteja, jos ne tallennetaan
- Tilaisuuden suosio yllätti – ei osattu varautua siihen, että Teams-kokouksen maksimiosallistujamäärä välillä ylittyi (yli 350 osallistujaa)
  - Seuraaviin tiedonhallintalautakunnan tilaisuuksiin selvitetään Teams live eventin käyttöä, jolloin ei osallistujaraja tule niin nopeasti vastaan.

Käsitteet ovat haastavia määritellä, erityisesti tietovaranto ja tietoineisto. Onko tiedonhallintalautakunnalta tulossa apua tulkintaan?

- Käsitteet on määriteltävä tiedonhallintalaissa
- Moniammatillinen keskustelu käsitteistä luo ymmärrystä tiedonhallintayksiköissä
  - Osa tilaisuuden osallistujissa oli käynyt keskustelun omassa tiedonhallintayksikössään
  - Tilaisuudessa syntyi keskustelua joidenkin toimialojen osalta
- Kaiken kattavaa määrittelyä on haastavaa tehdä
  - Tiedonhallintalautakunta pyrkii edistämään asiaa omalta osaltaan
- Toimialalla on vaikutusta käsitteiden määrittelyyn

Tiedonhallintamallien esittelyihin liittyvät kysymykset:

Valtiokonttori: Santtu Mäkinen ja Virpi Hotti

Oliko Valtiokonttorin (VK) tiedonhallintamallin laatiminen siihen osallistuneiden päätyö vai tehtiinkö se oman toimen ohella?

- Tiedonhallintamallin laatimisen aikana (kesto noin 6 kk) projektipäällikön työajasta noin 60% käytettiin mallin tekemiseen. Muiden työhön osallistuneiden työajankäyttö oli huomattavasti vähäisempää.
- Tällä hetkellä toimeenpanoprojektissa ovat työn alla lain 4.2 §:n mukaisten jatkuvien velvoitteiden täyttäminen sekä vuodenvaihdetta 2021-2022 koskevien siirtymäsäännösten mukaiset velvoitteet.

Toim. huom:

Valtiokonttori esitteli tilaisuudessa omaa PowerBI-toteutustaan, tiedonhallintalautakunta ei suosittele mitään tiettyä välinratkaisua

Onko PowerBI-ratkaisu saavutettava?

- Kyllä. Valtiokonttorissa on myös käynnissä selvitys verkossa julkaistujen Power BI -upotusten saavutettavuudesta.

Pääsevätkö kaikki organisaation työntekijät katselemaan tiedonhallintamallia?

- Eivät vielä kaikki, tietoja jaetaan Teamsissa. Tällä hetkellä vain Power BI Pro-version käyttäjät voivat tarkastella visualisointeja.

Onko Valtiokonttorilla samoja tietoja useissa paikoissa? Arkkitehtuurissa, tietomalleissa tms.?**Miten pidätte tiedot ajantasaisina?**

- Eri järjestelmissä on osittain samoja tietoja. Tavoitteena on lean-oppien mukaisesti yksinkertaistaa ja karsia arkkitehtuuria, mutta työ on vielä kesken.

Onko VK:n malli itse kehitetty vai ulkopuolelta hankittu?

- Itse kehitetty.

Käytetäänkö PowerBI:n taustalla esim. Exceliä? Vai saadaanko tiedot jostain toisesta järjestelmästä?

- Pohjana on [tiedonhallintalautakunnan Excel-mallipohja](#).

Saako PowerBlissä esitettyä sidoksia, esim. prosessien sidos muihin prosesseihin?

- Saa esitettyä, mutta toistaiseksi kuvattu muissa järjestelmissä.

Miten prosessit on kuvattu PowerBlissä?

- Prosessit on Power BI:ssä kuvattu tiedonhallintalain vaatimalla tarkkuustasolla. Jos prosessit on syytä kuvata tarkemmalla tasolla, ne on kuvattu muissa järjestelmissä. Power BI:ssä kuvattu lähinnä tietojen välisiä suhteita.

Saako PowerBI:ssä riippuvuuksien lisäksi näkymää esimerkiksi roolit ja vastuut -elementteihin?

- Elementtejä (kuten roolit) voidaan lisätä.

Miten tietosisällöt kerättiin?

- Tietosisällöt kerättiin osana tiedonhallintamallin laadintaa, olemassa olevista dokumenteista sekä lukuisilla vastuuhenkilöiden haastatteluilla.

Onko VK:n toteutuksesta tietomallia?

- Tietomallin pohjan muodostavat Excel-taulukkopohjat (mallipohja, ks. linkki edellä). Niiden soluissa käytetään erotinmerkkejä, joiden avulla PowerBI:ssä jaetaan sarakkeet osiin ja sitten poistetaan pivotointi.

Saako Valtiokonttoriin olla yhteydessä lisätietojen saamiseksi?

- Saa olla yhteydessä Santtu Mäkiseen ja Virpi Hottiin.

Onko tämä toteutus avoimesti jaettavissa muille pohjana, ilman organisaation tietoja?

- Saa olla yhteydessä Santtu Mäkiseen ja Virpi Hottiin.

Espoo: Jani Mattsson**Oliko Espoon tiedonhallintamallin projektin vetäjä kokoaikainen?**

- Ei ollut, projektipäällikkö käytti noin 50 % työajastaan tähän. Iso osa ajasta kului viestiessä asiasta organisaation eri tahoille.

Toim. huom:

Espoo esitteli tilaisuudessa omaa Archi-toteutustaan, tiedonhallintalautakunta ei suosittelen mitään tiettyä välinratkaisua

Mallinnatkeko Archilla jotain kuvauksia vai tuotteko eri lähteistä kuvauksia Archiin ja julkaisette kokonaisuuden?

- Tällä hetkellä kuvausten tiedot tuodaan eri lähteistä ja generoidaan kuvia olemassa olevien lähteiden pohjalta.

Pystyykö Espoon viemään välineeseen dataa sisään rakenteisessa muodossa, ja vastaavasti saako kuvausten rakenteen ulos järkevänä datana?

- Espoossa tuodaan CSV-muodossa (Excel) sisään toisen järjestelmän tuottamaa dataa. Dataa saa myös vietyä ulos rakenteisesti, esim. CSV-muodossa. Rakenteinen tuonti ja vienti itse määritellyssä muodossa edellyttävät työvälineen lisäosan käyttöä ja pienen määrän ohjelmointia.

Miten tietojärjestelmien nimikkeet saadaan hallintaan? Tietojärjestelmätuotteita yms. voi olla monta ja tarkemmalla tasolla tietojärjestelmäsalkussa.

- Asia on työn alla. Tarvetta on ainakin sekä tuotenimelle että kuvaavalle nimelle.

Liikenne- ja viestintäministeriö: Jan Elho

Tekeekö jokainen ministeriö oman tiedonhallintamallinsa?

- Kyllä.

Oletteko kuvanneet säilytysaikoja ja arkistointia tiedonhallintamalliin vai käyttäneet siihen tarkoitukseen edelleen arkistonmuodostussuunnitelmaa (AMS) tai tiedonohjaussuunnitelmaa (TOS)?

- Käytössä on erillinen TOS, jossa on kuvattu säilytysajat.

LVM on kuvannut tiedonhallintamallinsa tiedonhallintalautakunnan mallipohjalle. Onko ajatuksena käyttää jatkossa jotain toista välinettä tai järjestelmää?

- Todennäköisesti ei, kunhan mallipohjan tietosisältö pysyy riittävän suppeana.

Oletteko tehneet vertailua muiden ministeriöiden tiedonhallintamalleihin? Mitä kehittämistarpeita olette tunnistaneet?

- Ministeriöt ovat tehneet vapaamuotoista yhteistyötä ja valtioneuvostolla on yhteinen kokonaisarkkitehtuurin toiminta-arkkitehtuuri, johon on kuvattu pohjaa. Tiedonhallintamallien muoto ja kuvaukset ovat erilaisia eri ministeriöissä, riippuen käytetyistä menetelmistä.

Millainen oli LVM:n resursointi mallin tekemiseen? Entä ylläpitoon?

- Jan itse toimi mallin koostajana, työaika kului noin päivä viikossa. Mallin koostamisessa avusti korkeakouluharjoittelija, jolla kului sama määrä työaika. Yhteensä aikaa kului noin 30-40 htp, kesto neljä kalenterikuukautta.
- Ylläpidon osalta suunnitteilla päivitystarpeiden tarkistus puolivuositain tai 3 kertaa vuodessa. Ehkä kytketään tiedonhallintakartan päivityssykliin.

Onko tiedonhallintamalli julkaistu?

- Asiakirjajulkisuuskuvaus on julkaistu, mutta mallia ei ole julkaistu.

Tilaisuuden loppukeskustelu

- Toiveena pienen tai keskisuuren kunnan tiedonhallintamallin esittely
- Toiveena sairaanhoitopiirin tiedonhallintamallin esittely
- Olisi mielenkiintoista nähdä listaus, miten kuntien prosessit on kategorisoitu, ja millä tarkkuudella tiedonhallintamallissa kuvattu.
  - Kuntaliitto kommentoi ottavansa kuntien toiveet käsittelyyn
- Toiveena tilaisuus, jossa keskitytään tiedonhallintamallin tietoturvallisuus-osuuteen

Tiedonhallintamalli on julkinen asiakirja, tosin voi sisältää salassa pidettävää tietoa. Tuleeko julkinen osuus julkaista netissä? Onko tästä jotain ohjeistusta?

- Yleisökommentti: Meillä julkisuutta on lähestytty niin, että asiakirjajulkisuuskuvauksella on se julkinen / julkaistava osa tiedonhallintamallia, toki myös julkaisematta jäävässä osuudessa on julkista tietoa

Miten olette kuvanneet tietoturvaluokituksen?

- Valtiokonttori: tehtiin kuvaus niin, että noudatettiin [tiedonhallintalautakunnan suositusta](#). Kerättiin keskeiset organisaatiossa laaditut ohjeet, jotka ovat voimassa ja kirjattiin, mihin pykälään mikäkin ohje liittyy.
- Espoo: ohjeita on julkaistu intranetissa, ei vielä ole mukana mallin dokumenteissa.
- LVM: [Tiedonhallintamalli-suosituksen](#) mukaan laitettu pykälittäin, esim. henkilöstön luotettavuuden selvittämisestä on kirjattu, missä LVM:n ohjedokumentissa tämä on linjattu. Tai yleisestä turvallisuudesta, on esim. linkki salatun sähköpostin ohjeeseen. Eli suosituksessa on tähän hyvä neuvo.